

Republica Moldova

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE

DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 18g/2023

privind excepția de neconstituționalitate a articolului 264¹ alin. (4) din
Codul penal
*(conducerea mijlocului de transport în stare de ebrietate de către o
persoană care nu deține un permis de conducere)*

CHIȘINĂU

29 iunie 2023

Curtea Constituțională, judecând în componența:

dlii Nicolae ROȘCA, *Președinte*,
dnei Domnica MANOLE ,
dnei Liuba ȘOVA,
dlii Serghei ȚURCAN,
dlii Vladimir ȚURCAN, *judecători*,
cu participarea dnei Iulia Vartic, *asistent judiciar*,

Având în vedere sesizarea înregistrată la 31 ianuarie 2023,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând la 29 iunie 2023, în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a textului „săvârșite de către o persoană care nu deține permis de conducere” din articolul 264¹ alin. (1) din Codul penal, ridicată de dl avocat Dumitru Buliga, în interesele dlii Ion Bulhac, în dosarul nr. 1-197/2021, pendinte la Judecătoria Soroca, sediul Florești.

2. Sesizarea a fost trimisă la Curtea Constituțională de dl judecător Alexandru Zadorojniuc de la Judecătoria Soroca, sediul Florești, pe baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

ÎN FAPT

A. Circumstanțele litigiului principal

3. Dl Ion Bulhac este judecat pentru comiterea infracțiunii prevăzute de articolul 264¹ alin. (4) din Codul penal.

4. La 23 noiembrie 2022, dl avocat Dumitru Buliga a ridicat excepția de neconstituționalitate a textului „săvârșite de către o persoană care nu deține permis de conducere” din articolul 264¹ alin. (4) din Codul penal.

5. Printr-o încheiere din 25 ianuarie 2023, dl judecător Alexandru Zadorojniuc a admis ridicarea excepției de neconstituționalitate a articolului 264¹ alin. (4) din Codul penal și a trimis sesizarea la Curtea Constituțională, în vederea soluționării acesteia.

B. Legislația pertinentă

6. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 20 Accesul liber la justiție

„(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

(2) Nici o lege nu poate îngreuna accesul la justiție.”

Articolul 23

Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

„[...]”

(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.”

7. Prevederile relevante ale Codului penal, adoptat prin Legea nr. 985 din 18 aprilie 2002, sunt următoarele:

Articolul 264¹

Conducerea mijlocului de transport în stare de ebrietate alcoolică cu grad avansat sau în stare de ebrietate produsă de alte substanțe

„[...]”

(4) Acțiunile prevăzute la alin.(1)–(3), **săvârșite de către o persoană care nu deține permis de conducere** sau care este privată de dreptul de a conduce mijloace de transport.”

8. Prevederile relevante ale Legii nr. 131 din 7 iunie 2007 privind siguranța traficului rutier sunt următoarele:

Articolul 19

Dreptul de a conduce vehicule

„(1) Dreptul de a conduce un autovehicul se confirmă prin permisul de conducere, în care este indicată categoria și/sau subcategoria lui.

(2) Pe drumurile publice pot conduce autovehicule numai persoanele care posedă permis de conducere de categoria sau subcategoria corespunzătoare autovehiculului ori dovada înlocuitoare, cu drept de circulație, a permisului.

[În redactarea anterioară Legii nr. 237 din 24 decembrie 2021, în vigoare din 14 februarie 2022]

Articolul 19

Dreptul de a conduce vehicule

„(1) Dreptul de a conduce vehicule reprezintă un drept special de a conduce vehicule din anumite categorii și/sau subcategorii, obținut în conformitate cu legislația Republicii Moldova și înregistrat în Registrul de stat al conducătorilor de vehicule. Dreptul de a conduce vehicule se confirmă prin deținerea permisului de conducere, în care este indicată categoria sau subcategoria de vehicul pentru care se deține dreptul de a conduce, sau prin înregistrarea acestui drept în Registrul de stat al conducătorilor de vehicule, cu condiția că persoana care conduce vehiculul deține asupra sa un act de identitate valabil pe numele său.

(2) Persoanele care dețin dreptul de a conduce vehicule înregistrat în Registrul de stat al conducătorilor de vehicule pot conduce vehicule din categoria/subcategoria corespunzătoare pe teritoriul Republicii Moldova, indiferent dacă acestea dețin sau nu permis de conducere de categoria/subcategoria respectivă, cu condiția că persoana care conduce vehiculul deține asupra sa un act de identitate valabil pe numele său.

Prevederile prezentului alineat nu se răsfrâng asupra conducătorilor de vehicule care conduc vehicule în trafic internațional.

(În redactarea Legii nr. 237 din 24 decembrie 2021, în vigoare din 14 februarie 2022)

ÎN DREPT

A. Argumentele autorului excepției de neconstituționalitate

9. Autorul sesizării susține că textul „săvârșite de către o persoană care nu deține permis de conducere” din articolul 264¹ alin. (4) din Codul penal este neclar și imprevizibil, deoarece autoritățile îl aplică și în cazul persoanelor care dețin un permis de conducere, însă pentru o altă categorie. Potrivit autorului, prevederea contestată este interpretată în mod extensiv și defavorabil și îi împiedică pe acuzați să-și formuleze o apărare efectivă împotriva acuzației aduse.

10. Potrivit autorului sesizării, textul contestat este contrar articolelor 1 alin. (3), 20 și 23 alin. (2) din Constituție.

B. Aprecierea Curții

11. Examinând admisibilitatea sesizării privind excepția de neconstituționalitate, Curtea constată următoarele.

12. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor, în prezenta cauză a unor prevederi din Codul penal, ține de competența Curții Constituționale.

13. Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a fost ridicată de avocatul unei părți în proces. Astfel, Curtea constată că sesizarea este formulată de subiectul căruia i s-a conferit acest drept pe baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție, așa cum a fost interpretat acesta prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 9 februarie 2016.

14. Obiectul excepției de neconstituționalitate îl reprezintă textul „săvârșite de către o persoană care nu deține permis de conducere” din articolul 264¹ alin. (4) din Codul penal. Curtea constată că această prevedere a făcut anterior obiect al controlului de constituționalitate, însă din perspectiva altor critici de neconstituționalitate (a se vedea DCC nr. 54 din 2 iunie 2020).

15. Excepția de neconstituționalitate a fost ridicată într-o cauză penală privind conducerea mijlocului de transport în stare de ebrietate de către o persoană care nu deține permis de conducere. Astfel, Curtea admite că prevederile contestate pot fi aplicate la soluționarea cauzei.

16. Curtea reține că o altă condiție obligatorie pentru ca excepția de neconstituționalitate să fie examinată în fond este incidența unui drept fundamental. Astfel, Curtea va analiza, prin prisma argumentelor autorului sesizării, dacă prevederile contestate reprezintă o ingerință într-un drept fundamental (a se vedea DCC nr. 44 din 1 aprilie 2021, § 20).

17. Autorul sesizării a susținut că prevederile contestate sunt contrare articolelor 1 alin. (3) (*preeminența dreptului*), 20 (*accesul liber la justiție*) și 23 (*calitatea legilor*) din Constituție.

18. Totodată, Curtea observă că argumentele principale ale autorului sesizării se referă la pretinsa neclaritate și imprevizibilitate a textului „săvârșite de către o persoană care nu deține permis de conducere” din articolul 264¹ alin. (4) din Codul penal.

19. În acest sens, Curtea reține că standardul calității legii penale substanțiale este garantat de articolele 1 alin. (3) și 22, în coroborare cu articolul 23 din Constituție (a se vedea DCC nr. 97 din 12 iulie 2022, § 26).

20. Deși autorul sesizării nu a invocat articolul 22 din Constituție, acesta a afirmat că textul de lege din norma penală pe baza căruia este judecat ar fi neclar și imprevizibil. Curtea va verifica incidența articolului 22 din Constituție, în coroborare cu articolele 1 alin. (3) și 23 din Constituție (a se vedea, *mutatis mutandis*, DCC nr. 97 din 12 iulie 2022, § 27).

21. Autorul sesizării susține că prevederea contestată îi încalcă dreptul la apărare, însă invocă doar articolul 20 din Constituție și articolul 6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului. În acest context, Curtea reiterează că exigența articolului 6 § 1 din Convenție, potrivit căreia cauzele trebuie examinate în mod echitabil, trebuie înțeleasă inclusiv prin prisma asigurării respectării principiilor fundamentale ale procesului judiciar, *i.e.* a principiului contradictorialității și a principiului egalității armelor. Totodată, articolul 26 din Constituție, care garantează în mod distinct dreptul la apărare, își găsește corespondența în articolul 6 § 3 din Convenția Europeană (a se vedea DCC nr. 150 din 19 decembrie 2021, § 29). Astfel, în această cauză, articolul 26 din Constituție operează, din perspectiva Convenției Europene, ca un aspect al procesului echitabil în materie penală (a se vedea, *mutatis mutandis*, DCC nr. 37 din 30 martie 2021, § 33).

22. Curtea constată că în ipoteza prevăzută la alin. (4) al articolului 264¹ din Codul penal se agravează răspunderea pentru acțiunile prevăzute de alineatele (1) - (3), dacă sunt comise de către o persoană care nu deține un permis de conducere.

23. În acest context, Curtea observă că condițiile de admitere la trafic a conducătorilor de vehicule sunt reglementate de Legea nr. 131 din 7 iunie 2007 privind siguranța traficului rutier. Potrivit articolului 19 din lege, persoana poate conduce vehicule din categorii și/sau subcategorii precise, dacă obține un permis de conducere în conformitate cu legislația Republicii Moldova și dacă este înregistrată în Registrul de stat al conducătorilor de vehicule.

24. Până la 14 februarie 2022, atunci când a intrat în vigoare Legea nr. 237 din 24 decembrie 2021, dreptul de a conduce vehicule se confirma prin prezentarea permisului de conducere, în care era indicată categoria și/sau subcategoria aferentă (a se vedea articolul 19 din Legea nr. 131 din 7 iunie 2007, în redactarea anterioară Legii nr. 237 din 24 decembrie 2021). După această data, dreptul de a conduce vehicule poate fi confirmat prin deținerea permisului de conducere, în care este indicată categoria sau subcategoria de vehicul pe care persoana are dreptul de a-l conduce, sau prin înregistrarea acestui drept în Registrul de stat al conducătorilor de vehicule, cu condiția că persoana care conduce vehiculul deține asupra sa un act de identitate valabil pe numele său (a se vedea articolul 19 din Legea nr. 131 din 7 iunie 2007 în redactarea actuală).

25. Așadar, Curtea observă că indiferent dacă dreptul de a conduce este confirmat sau nu prin permisul de conducere, acesta se raportează la categoria sau la subcategoria de vehicul pentru care conducătorul întrunește condițiile stabilite și corespunde normelor minime privind aptitudinile fizice și mintale necesare aprobate de Guvern (articolul 18 din Legea privind siguranța traficului rutier). Categoriile și subcategoriile

vehiculelor pentru a căror conducere este necesară deținerea unui drept special, confirmat prin permis de conducere, sunt stabilite în funcție de tipul, de destinația și de particularitățile tehnice ale vehiculului, conform punctului 6 din Regulamentul privind procedura de examinare pentru obținerea dreptului de a conduce vehicule, emiterea și valabilitatea permisului de conducere, adoptat prin Hotărârea Guvernului nr. 181 din 23 martie 2022.

26. Prin urmare, Curtea notează că legislația națională nu prevede un drept general de a conduce vehicule, acesta fiind raportat la categoria sau subcategoria vehiculului condus.

27. Curtea reține că legile trebuie interpretate și aplicate ca făcând parte dintr-un sistem juridic coerent, nu în mod izolat și prin ignorarea altor norme relevante. Astfel, Curtea consideră că legislația națională conține repere obiective care permit interpretarea textului „săvârșite de către o persoană care nu deține permis de conducere” din articolul 264¹ alin. (4) din Codul penal conform standardelor stabilite de articolele 1 alin. (3) și 22, coroborate cu articolul 23 alin. (2) din Constituție (a se vedea, *mutatis mutandis*, DCC nr. 97 din 12 iulie 2022, §§ 30-31).

28. Cu privire la pretinsa încălcare a articolului 26 din Constituție, Curtea constată că prevederile contestate nu limitează dreptul persoanei de a-i cere instanței reîncadrarea juridică a faptei și nici competența instanței de judecată de a verifica dacă fapta care-i este imputată persoanei întrunește elementele infracțiunii, conform articolului 385 alin. (1) pct. 3) din Codul de procedură penală (a se vedea DCC nr. 132 din 20 septembrie 2022, § 19). Astfel, partea apărării dispune de mijloace necesare apărării împotriva încadrării juridice a faptei pe baza eventualei interpretări eronate a normei penale într-un caz concret.

29. Prin urmare, din analiza abstractă a prevederii contestate din Codul penal, Curtea nu reține existența unei ingerințe în articolul 26 din Constituție.

30. Pe baza celor menționate mai sus, Curtea constată că sesizarea privind excepția de neconstituționalitate este inadmisibilă și nu poate fi acceptată pentru examinare în fond.

Din aceste motive, pe baza articolelor 135 alin. (1) literele a) și g), 140 alin. (2) din Constituție, 26 alin. (1) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, 61 alin. (3) și 64 din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. *Se declară inadmisibilă* sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a textului „săvârșite de către o persoană care nu deține permis de conducere” din articolul 264¹ alin. (4) din Codul penal, ridicată de dl avocat Dumitru Buliga, în interesele dlui Ion Bulhac, în dosarul nr. 1-197/2021, pendinte la Judecătoria Soroca, sediul Florești.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă niciunei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte

Nicolae ROȘCA

Chișinău, 29 iunie 2023

DCC nr. 63

Dosarul nr. 18g/2023